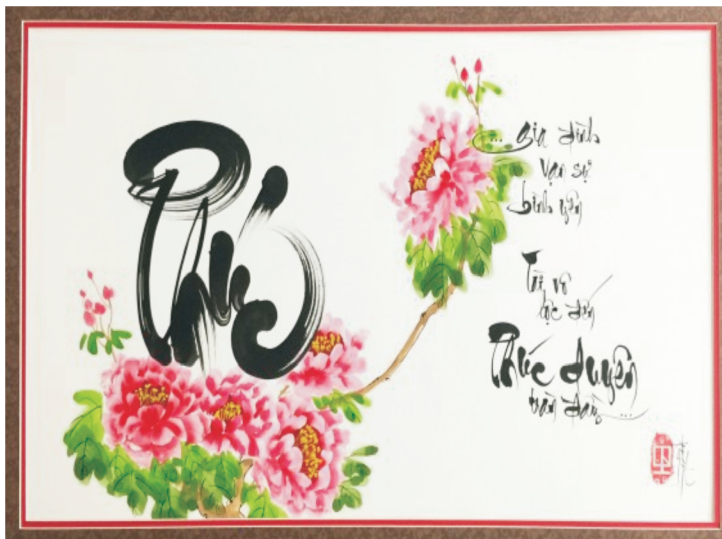

VÌ SAO ĂN TẾT MỌI NGƯỜI THÍCH DÁN CHỮ “PHÚC”

LÊ TRUNG LƯƠNG

Theo truyền thuyết ở Trung Quốc, Minh Thái Tổ là Chu Nguyên Chương thường ăn mặc giả dạng để đi thăm dân. Có một tết, ông mặc giả một người dân bình thường đến một thị trấn đông dân, chỉ nhìn thấy một đám đông đang túm lại, đầu người nhấp nhô chuyển động, tiếng cười nói huyên náo. Nhà vua chen vào xem thử hóa ra đám đông đang chế nhạo về bức họa vẽ một người con gái tay ôm quả dưa hấu, để lộ đôi chân trần rất to. Nhà vua nghĩ là hình ảnh cô gái Hoài Tây, với đôi chân to để chỉ các cô gái nhà nghèo không có điều kiện bó chân theo phong tục thời bấy giờ, mà Hoàng hậu cũng chính là người con gái chân to Hoài Tây đó. Hẳn rằng họ cười chê ác độc đối với Hoàng hậu? Nhà vua dấu mình trở về cung rồi bảo mấy quan viên thân tín đến thị trấn rồi với nhiệm vụ ghi vào sổ đen tên người vẽ tranh và những người đứng chế diễu bức tranh đó. Sau đó dán tờ giấy có chữ “phúc” trước cửa những nhà không tham gia. Các quan viên hoàn thành nhiệm vụ trở về, Chu Nguyên Chương lập tức phái đại binh tiến về thị trấn đó phàn tất cả những nhà không dán chữ phúc đều bị bẻ cửa cướp sạch của cải. Từ đó về sau, cứ đến tết mùa xuân, mọi người đều dán chữ phúc lên cửa nhà mình, và dần thành tập tục.

Giải thích tập tục tết mùa xuân dán chữ “phúc”, đầu tiên phải hiểu nội dung chữ phúc là gì. “Thượng Thư - Hồng Phạm” viết rằng. “Nhất viết thọ, nhị viết phúc, tam viết khang ninh, tứ viết du hảo đức, ngũ viết khảo chung mệnh” Thọ chỉ trường thọ; phúc chỉ sự giàu có về vật chất; khang ninh chỉ đạo đức cao đẹp; khảo chung mệnh là đạt được cái thiện mãi

mãi. Người xưa cho rằng muốn đạt được “ngũ phúc” (tức là 5 điều nói trên) có một số mặt có thể đạt được nhờ sự cố gắng của bản thân, ví dụ như cầu phúc và tu đức. Nhưng tuổi thọ dài ngắn của một đời người và cái chết là không thể quyết định được. Muốn được trường thọ và thiên chung chỉ có thể cầu xin thần linh và tổ tiên cho mà thôi. Hàng năm vào dịp tết đầu xuân là lúc cúng tế tổ tiên và thần linh, dán chữ phúc ở cửa nhà là thể hiện nguyện vọng cầu xin thần linh và tổ tiên ban cho mọi nhà, mọi người có được hạnh phúc trong năm mới. Lâu rồi trở thành tục lệ và từ thời Tống trở đi được coi như phong tục dân tộc.

Về sau phong tục này được một số quan lại chớp bu giai cấp phong kiến ưu chuộng. Nhĩ Thanh chọn ngày 1/1 âm lịch làm ngày Hoàng đế ban phúc (Tứ Phúc) cho các Vương đế, viết chữ “Phúc” khi ban phát.

Ngày nay tục dán chữ phúc vẫn còn lưu hành, nhưng không còn nguyên nghĩa như xưa nữa, mà là đón chào một năm mới hạnh phúc, an khang ■